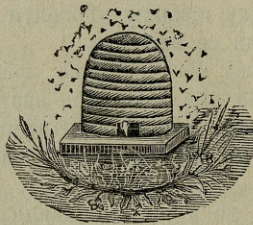

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 5.

Изази једанпут ме-
сечно

Цена је листу на годи-
дину 2 ф. или 5 дин.

Година
I.

Пчеле и протопоп Недјељко.

Зујкале су пчеле уљаником
Око трмке, око своје цркве,
Ка' да зборе тајне разговоре.
Слушао их протопоп Недјељко;
Три године разум'о их није,
Дв'је године гађ'о и нагађ'о,
Шесте сио брижан невесео,
Што не може да их разумије.
Тадај паде једна пчелка златна
На сребрну браду Недјељкову,
Браду љуби, разгов'јетно збори:
„Уморниче, стари духовниче,
Ти нијеси од овог свијета,
Ма да ти је на земљи кол'јевка,
Ни ми нијесмо од св'јета овога.
У рају је пчелиња кол'јевка. —
Бог нас зове својјем птицама;
Не шаље нас за наше медање,

Већ нас посл'о људма на гледање.
Бог ти дао, пак си протовао,
Св'јетлио си чином и начином,
Хитао си сјеме у вр'јеме,
Сјеме чека дажда божијега,
Иза дажда сунца божијега, —
Чекаће га и дочекаће га;
Тебе чека у рају насеље.
Скљопи очи духовниче стари,
Скљопи очи, вр'јеме ти је поћи.“
Скљопи очи протопоп Недјељко,
Тихо поје а е душом се д'јели,
Није знао кад је умирао.
Кад се душа отрже од т'јела
Пред њом прха злаћена пчелица
Да јој каже путе у небеса,
У насеље раја божијега.

Змај Јован Јовановић.

Пчеларски календар

МЕСЕЦ ФЕБРУАР

Још и у овом месецу треба pazити да буде мир на пчелињаку. Чешће бивају топлији дани особито ако се покаже на термометеру $+8—+12^{\circ}$ R. треба таку прилику угрaбити те пчеле, које се дотле нису чистиле, истерати да се ишчисте.

Ако је прека потреба могу се неке кошнице и прегледати али то особито сад мора брзо ићи јер треба знати, да је у свакој бољој кошници легло, коме треба непрестана тишина. У прегледању може легло да озебе, угине и пређе у трухлеж, из кога се може развити помор пчела.

Но, ипак је добро ма и једну кошницу прегледати да се по њојзи може знати како уопће све кошнице стоје.

Ако се нађе, да се мед ушећерно треба га заменити бољим или воде додати. Вода се може додати у разним справама. Најпростији начин је пробушити на поклонцу рупу да може кроз проћи грло од једне флашице, која се нацуну водом и запуши се крпама или сунђером. Пчеле ће долазити и са намочене крпе или сунђера лизати воду и разносити је. Простији начин је загњуришти оквир са празним саћем у воду и додати га кошници.

На патос не ваља метати ни воду ни растопљен мед јер је овај месец променљив, па пчеле које се спусти из клупчета могу озепети и смрзнати се.

Ако нађеш, да нека која кошница меда, а ти јој додај који оквир, а ако немаш (а треба да сваки има у приправности) има справа која изгледа као оквир. У том оквиру по среди на пречагицама стоји суд као валов, у који се наспе течна меда, преко ког поспеш сламке или иверја и додаш у кошницу.

Ако је стално време топло, можеш у вече у судићима на патос метнути меда, али изјутра повадити да не осете тућице. У доколици прави вештачко саће, тони воштину, прави кошнице, читај, и преговарај са пријатељима о удружењу о коме се води реч у овом листу.

Иван Маширевић.

Мој пчелињак.*

На цењени позив г. гл. уредника, да штогод напишем о вредној пчелици, једва сада доспедох, да то учиним. Сада

* Радо уносимо у „Српски Пчелар“ овај чланак са лепом сликом пчелињака г. Љ. Јовановића у првом реду као узоран пример за све његове колеге господу српске учитеље, који се досад још не баве пчеларством или који мисле бавити се тим лепим занимањем, који је тако zgodан и користан за њихов положај. Дај Боже да чешће до-

је једанаеста година мога учитељевања, а две мање како пчеларим. И ја још и дан данас, ма откуда дошао, зими, лети, прво свраћам у пчелињак да га баш од жеље видим. Пре сам свраћао у њега да снимам, замишљам и премишљам, како ће то изгледати, када будем постигао жељени број кошница, а сада чисто не верујући да сам до тога миља дошао, свраћам, да се уверим је ли баш то све тако, како ја замишљах, на уверивши се о истинитости тога, ја срећан уживам. И ја сам за три године дана са улагањем свака новчића достигао жељени број кошница. А још како сам тешко дошао до тога. Прву ђерзонку, двоњак купио сам новцем, који је био намењен за куп колевке првome сину. Колико је пута тешко уздахнула моја жена због тога, све док није до колевке дошла, а мене је сваки тај уздах у срце дирао, јер ми је говорио: И ти си ми јадан отац. Но мене је тешило и храбрило то, што ће доцније жена тај корак благосиљати, као што се убрзо и испунило то. Ох како смо срећни сада, када наш мали Светозар допузи до кантице са медом, па зубићима својима извуче запушач, лено се посади поред кантице, прст свој у мед замаче, па га после лиже. Та се срећа само осећати може!

бивамо оваких чланака и оваких слика и од других наших учитеља па поред породице да зачини слику пчелињака и неколицина малиша ученика основних школа.

Ја се особито радујем сада као уредник овога пчеларског листа а као ученик главнога уредника истога нашег листа, кад видим да се широм Српства исказује заслужена благодарност нашем учитељу, који највише ужива и радује се кад његови ученици показују својим напретком плод његова труда и муке.

Наш заслужни учитељ целога Српства у пчеларству нека сматра оваке појаве као најбоље дипломе и признања не само од дотичних особа него од целога српског народа, а уредници календара наћи ће у томе такође признања што су знали добро уредити народну књигу календар.

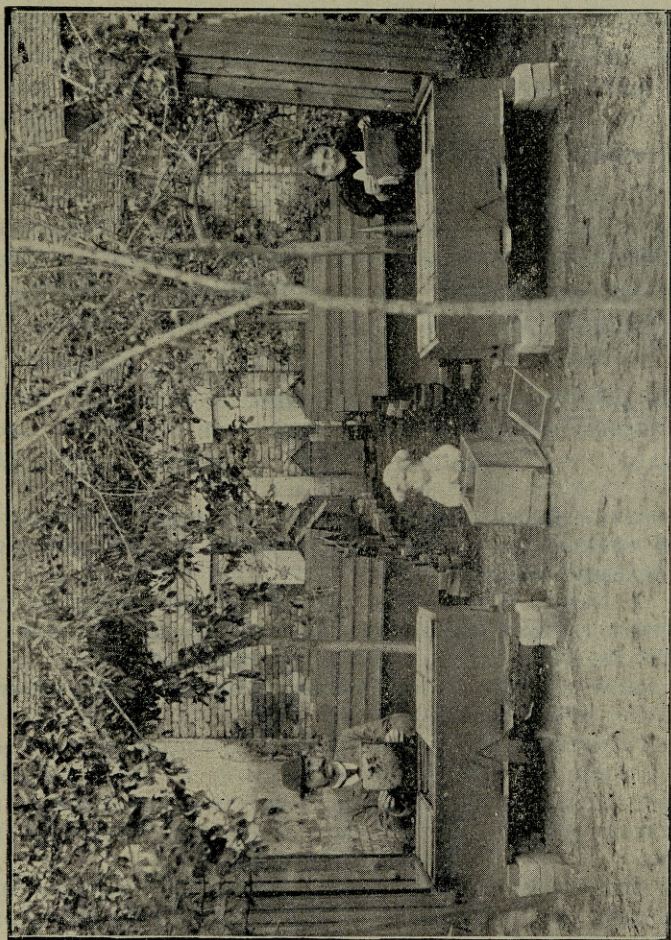
Из чланка овог види се да рад г. Јовановића стоји на здравој основи рационалног пчеларства, но бољи суд моћи ћемо изрећи тек онда, кад нас подробније упозна са начином свога рада.

Желео бих да нам тачно опише ове кошнице, које он назива „двоњци“ и „четворци“. По слици и по речи не могу да разумем како има 20 оквира? По слици не изгледа да има у сваком одељењу 20 оквира.

Г. Јовановићу желимо напретка и среће па по времену да му мали и невини Светозар буде вредан пчелар.

Одг. уредник.

Како сам ја постао пчелар? Још као детету говорио ми је отац, буде ли му стање допустило, бићу поц, у противном случају учитељ. Ја пак хотећи тога чина достојан бити, читао сам све, што ми је до руку дошло. Дао Бог те су све то добре књиге биле. Отац ми је држао календар „Орао“ од

Пчелињак Љубомира Јовановића у Уљми.

његова постанка. И тако сам ја наишао на први Живановићев чланак о пчели. Тај је чланак направио мене пчеларем и тако ми имамо пчелу, да сам од онда, из године у годину са нестрпљењем очекивао „Орао“ нови, нове насладе за мене. И од онда су протекле две десетине година, и ја сам од онда

прочитао доста немачких и мађарских часописа пчеларских и нигде не наиђох на таку примамљивост слаткоречивост о пчели, као у Живановићевим чланцима. Ено вам овогодишњег календара „Србобрана“ и у њему Живановићев чланак о пчеларењу, прочитајте, па ћете се о томе уверити. Њему дакле имам да благодарим ја, а са мнош још врло многи на овом божанственом а при томе још и најплодоноснијем занимању, зато нека му је слава и хвала у име нас многих.

Школско двориште, а и башта јесу врло малена простора. У дворишту где деца пролазе сваки час не могах сместити свој пчелињак. У башти морадох сместити пчелињак, али тако да остане места и за руже и за воће, а и за доста лозе. Са две стране окружавају башту два висока зида и ти на простору од 40 фати држе хладовину до подне. Из узрока што ту и тако ништа не роди, а што и сам волим у хладовини да радим, ту сам сместио свој пчелињак. Са свим је природно, да ја са американама морам пчеларити. Но да би што више кошница сместио на том малом простору, у први мах направил сам двоњке, а доцније хотећи у простору још добити, правил сам четворке.

После овога претходнога разјашњења ево вам верне слике мога пчелињака. баш у ономе тренутку, када ја и моја жена на њему радимо, а мали се синчић сигра са оквирима. Ја сам својој жени, староме оцу, браћи, тако омилио пчеларење, да сви постадоше пчелари, шта више и служавка, која се код нас више задржи, постане пчеларка. Једној девојци онда смо највећу радост учинили, када смо дозволили да рој ухвати. Кошнице постављене су у два реда. Ено напред у свакоме реду по пет четворака. Да ми не би лет пчела у раду сметао, окренуте су кошнице, леђа леђима, лице лицу. За њима долазе у свакоме реду по два двоњка. Између последња два двоњка налази се узор кошница угарског земаљског пчеларског удружења. Та кошница има три реда оквира у вис, а сваки је 18 см. висок. Уз зид сасвим има три кошнице а свака је са три улишта. У тима има два реда оквира моје величине. Даље у страни имам узидане кошнице мање, које држим за испомагање лошијих. Ја накле од 58 кошница имам 48 американака, а што и остале нису таке, томе је само немаштина места крива. Ја сам имао разноврених кошница, али амери-

канци нема равне ни у ком погледу. У овој околини на жалост Срби пчелари не пчеларе њоме понајвише из узрока, што пчелињак са американкама нема никакав изглед. Но то може само онај тврдити ко пчелињак са американкама још није видео.

Начело ми је: Са што мање рада а што више једноставности леп успех постизати. Зато су моје кошнице скроз једноставне. Све су прављене од 3 cm. дебелих дасака, дакле стране су једноставне, а нема ту никаква украшавања. У двојцима су лета са стране, а баш пети је оквир на сред лета. У четворкама су лета у два крајња улишта исто тако, и у она два средња напред. Моји су оквири велики: 27 cm. унутрашње дужине и 22 cm. унутрашње ширине. Није ваљда ни потребно да нагласим, да ја ове оквире држим за најпрактичније, јер то је познато, да се сваки ичелар држи да је велики ум, да је његов начин пчеларења, његове кошнице и све његово најпрактичније. А ја велим, главно је то, да се пчелари, па ма и са простим кошницама, сваки свој начин нека опише, па они, који опет то читају, нека суде ко има право. Мада су стране мојих кошница једноставне, ничим не испуњене ипак су сигурне против зиме. И према томе ја никако не узимљавам своје кошнице, све остаје онако како сам последњи пут око њих радио. Мада је досада бивало ванредно јаким зима, никада нисам имао никаква губитка. Ја никада нити прихраћивам, нити појим своје пчеле, нити их подстичем на рано лежење. Ја овим не кажем да тако и други раде. Мени се тако може ваљда према овдашњим цветним приликама. Када својим пчелама оставим 4 киле меда, имају до априла доста,* а 8 кила меда имају доста и до јунија, ма и најгоре прилике наступиле. Не журим се ни са пролећним раним прегледањем. Увек чекам док дани сасвим отопле, а то је обично месец април. Но када се кудгод селим на пример на репицу, багрен, онда наравно раније их прегледам. Своје кошнице не уздржавам од ројења, једне дају по два ретко три роја, а неке се никако и не роје. Дакле ројење је сасвим умерено према нашим приликама, а то мислим да је зато, што су у хладовини кошнице. Ја просечно годишње добијам до 40 ројева, те ројеве продајем у јесен ледедерима по

* За добре кошнице са 20 оквира ово је мало, боље више оставити па сувинак лако је на пролеће истрести.

3 фор. једну. Ако се пак деси, да која или све те јесени не би биле на продају, оставим их за идућу годину и онда их већ са њиним ројевима заједно, дакле са интересом продајем. Ово ми је најлакша заслуга. Ретко се дешава то, да који рој не скупи себи бар зимнице доста. Деси ли се то, да се која американка прероји, онда јој или враћаш њен или други који рој натраг. У овом случају најпре уклоним стару матицу, ако се у американци налази. Пошто се моје американке састоје из 20 оквира, то су препуне народа, и тако их ројење не слаби, већ им је то права потреба.

Са Ханемановом решетком не радим, јер ми није потребна из овога узрока. Паша је или слаба, или добра, или врло добра. Када је паша слаба, онда су и кошнице још слабе и онда је право, да пчеле тај мед троше на отхрањивање ујева. Када је пак паша јака, онда бих чисто држао две матице у једној кошници, да тако бар нешто више уграбе, да залегу јаја. Онда матица тако мало јаја леже, да се све бојим е ћу остати без подмлатка. Ни у овом случају није ми потребна Ханеманова решетка. Но мени не треба Ханеманова решетка ни када је средња паша. Онда ја 20—25 својих улишта безматичим из узрока, да дођем до нових матица и до меда. У то време не може се друкчије доћи до меда, већ или Ханемановом решетком или безматичењем, јер би иначе пчеле већи део употребиле на прихрањивање ујева. Средња паша код нас траје од прилике 4 недеље дана и ја за све то време држим исте кошнице обезматичене, све док не наступи главна паша, но да не би за то време ослабиле, не престано додајем оквира са затвореним леглом.

Пчеле без матице немају на шта да употребе свој мед, а чини ми се да вредније и купе мед, те тако ја и онда добивам меда, а без Ханеманове решетке. Вештачке ројеве правим по Живановићеву начину.

Наша паша је средња. Рано у пролеће цвета ива и брест, и овога последњега имамо доста. За тим долази врба, разно воће а у јунију цвета горушица, које има доста по баштама и оближњим њивама, а која би могла са своје медовитости заменити нам багрен и липу, који овде никако не успевају. Са првим августом наступа најпоследњи али и најтрајнији и најмедовитији цвет, босиљак, ако наступи. А сада при завр-

шетку ево мало рачуна. У свој пчелињак уложио сам 400 форината, а добио сам до сада 1000 фор. До сада сам и тај новац трошио. Од ове године пак тај новац засебно стоји и нећу га дирати ако Бог да. После 10 година ако будем био жив, јавићу вам у „Српском Пчелару“ колика је постала та свота.

Улма у очи св. Саве 1897.

Љубомир Јовановић
управитељ — учитељ.

Глас из Посавине о удружењу Срба пчелара.

Коме није познат онај дивни чланак српског нам Берзона проф. Живановића „Пчеларење у Срба“ у његовој књизи „Српски Пчелар“, где нам изнаша на каквој је висини стајало пчеларство у Срба у оно старо доба за владе краља Милутина и цара Душана? . . .

Леп нам пример оставише наши стари, али ми не пођосмо њиховим стопама. А за што? Та није ни сад доцкан! Треба само својски са љубављу — као што су и наши стари — да пригрлимо малену пчелицу, тај дивни божји створ, па да се научимо од ње неуморноме, истрајноме раду, јер је плод свога труда најслађи; научимо се раду и чистоћи, јер нас ово одржава у веселу, крепку здрављу; научимо се пожртвовању, љубави и слози, јер нас ово усређава. Из тога видимо: ко пчелу гаји, добро ради и за њега зло никада прионути не ће. А и како би, кад је пчелар код својих пчела непрестано у школи! Оне му постепено облагорођавају срце и душу, а тим га све више усавршују, уздижу до правога човека. . . Па ко онда, да не зажали, кад види, како нам је пчела корисна, а како се мало негује у народу нашем!!! . . .

Узроке са којих је пчеларство у Срба опало, изнео нам је поштовани поменути писац у истоме чланку, које и ако не можемо уклонити, а оно треба да се трудимо, да их бар донекле сузбијемо те на тај начин што више пчеларењу пута прокрчимо. . . А најбржи и најлакши пут, којим ће се пчеларење моћи подићи на достојну висину јесте — *удружење самих пчелара*.

А ево за што? — Удружењем би пчелари долазили у што чешћи додир, где би се на скупштинама саветовали, поучавали о напретку рационална пчеларења. Удружење би приређивало и пчеларске изложбе, те би давало похвале и награде заслужним пчеларима. Друштво би се старало, да поједини чланови до што бољих а јестинијих пчеларских справа дођу, па би их и само поклањало или уз отплату давало сиромашним

члановима. А што је најглавније, путем истог друштва могао би се наш мед и восак боље продати, него овако, што га мора поједини буд за што да даде, а кад-и кад (иа почесто) особито наш ратар буде и преварен. . . . То су ето најглавније чмѣнице, које иду у прилог удружењу.

Једино удружењем ће се умно пчеларење најбрже и најлакше укоренити и распростраити и у самоме народу.

Та племенита жеља руководила је и пречасног г. В. Латинкића пароха, те је у 4. бр. овога цењенога листа истакао живу потребу остварења „Српскога пчеларскога друштва.“

Па и нас неколико Посавских Срба пчелара с радосћу желимо, да се исто на корист српскога народа што пре оствари. Стога ево и пуштамо свој глас, да га чују и друга браћа пчелари, како ми о томе мислимо.

Пречасни госп. Латинкић истакао је за седиште друштву Руму навађајући разлоге: издашну пашу преко целе године и што је Рума средиште Срема. Одмах ћемо рећи, да се ми са мишљењем преч. г. не слажемо; а ево зашто. . . Код удружења, мислимо, није баш главно, да је тамо седиште, где је наше, у изобиљу, а друго, кад би се на средиште Срема гледало, онда би приличнија била Митровица већ и стога, јер се у митровачком котару а и околиви по највише пчелари. (Види допис са ушћа Босуа из Посавине*). По нашем мишљењу *Ср. Карловци* би били најприкладнији за подигнуће срп. пчеларског друштва! А ево зашто?!

1.) Ми желимо „Српско пчеларско друштво.“ А кад таково желимо, онда мислимо у то коло да ступе не само Срби из Срема, већ и из Славоније, Хрватске па и они из Бачке и Баната — те би онда понајбоље Ср. Карловци као неко средиште били:

2.) Што смо већ некако научили, да нам умно пчеларско знање прво из Ср. Карловаца долази, што је понајвећа заслуга првака нам пчелара г. проф. Живановића и оних који основаше катедру пчеларства у богословији;

3.) Што већ у Ср. Карловцима излази једини срп. пчеларски лист „Српски Пчелар“, који би био уједно и друштвени орган — разуме се већма проширен;

4.) Што већ у Ср. Карловцима има узор пчелињак проф. Живановића, те не би морало друштво — бар у први мах — док не ојача — узор пчелињак подизати;

5.) Што и ми Срби једва једном дочекасмо, да имадемо своју српску пчеларску трговину, коју је завео господар Јосим Живановић трговац и пчелар; и

6.) Што би поједини родитељ долазећи у Карловце деци,

* Због многог материјала није могао допис сад ући него у идућем броју. Одг. ур.

која су у гимназији или богословији, часом се запитао код друштва о овоме или ономе, што му треба, а тако и онима, чија су деца у Новоме Саду, нису далеко Карловци.

То су мислимо довољни разлози, да се „Срп. пчеларско друштво“ подигне у Ср. Карловцима. — Но у осталом велимо и ми: главно је, да се што пре оснује жељено друштво, па ма оно где било.

Но пре него што би била сазвана пчеларска скупштина, држимо, да би потребно било, да се одштампају правила онога бившега друштва, које је већ држало скупштине у Бечкереку и Срп. Штебеју, да би их могао сваки поједини пчелар проучити, те кад буде сазвана скупштина спреман за рад доћи. Стога желимо:

- 1.) да се та правила одштампају у цењеном овом листу.
- 2.) сазив прве скупштине, на којој би се имао подићи камен темељац „Српскоме пчеларскоме друштву“ — поверавамо поштованим уредницима овога цењенога листа и то за месец јулиј или август.

У то име Бог нам помогао!!!*

Босут: Васа Мавреновић с. р. управитељ уставе, Миливој Чудомировић с. р. учитељ. — *Мартинци*: Урош Марицки с. р. економ, Лазар Цвејић с. р. учитељ. — *Кузмин*: Урош Ребић с. р. умиров. надлугар, Павле Борић с. р. парох, Лазар Јосимовић с. р. ципелар, Богдан Цветинчанин с. р. ратар.

* Радујемо се оваким одзивима. Главно је да чујемо са свих страна вољу и жељу за удружењем, па онда лако ћемо на скупштини удесити где да буде место удружењу. Поздрав!

Одг. ур.

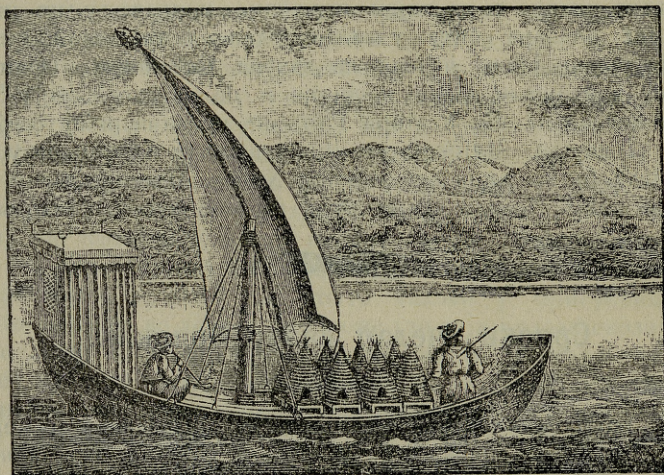

Историја о пренашању кошница за пашом код старих народа.*

Има од год. 1740. опис Мисира, из којег се види да је у пређашњем вијеку лијено цвјетало пчеларство у Мисиру. Из истога описа дознајемо да су Мисирци своје кошнице пренашали за пашом. Становници доњег Мисира опазили су да све биљке у горњем Мисиру цвјетају прије шест недјеља од онијех у доњем Мисиру, зато су да би нашу употребили у горњем Мисиру пренашали своје кошнице онамо. Становници из доњег Мисира

* Ево доносимо један одломак из I. свеска пч. библиотеке „На осовини роди мед“, од проф. Јов. Живановића. Сваки пчелар треба да има ову и потоње књижице из ове практичне библиотеке. Књижица стоји само 15 новч. Може се добити од г. Живановића. Са стране наручиоци треба да пошаљу и 2 новч. за марку. Новац се може шиљати и у маркама. Одг. ур.

крајем октобра натоварили би своје кошнице у облику пирамиде на лађице и пловили би Нилом уз воду до краја горњег Мисира, гдје би се зауставили уз обилу и пустили своје пчеле на пашу. Како су кошнице натоварене на лађици, показује слика

Лађа за пренашање кошница код старих Мисираца.

читаоцу. Ту ће им се кошнице изројити и пчеле ће сабирати мед у округу од два, три километра. Послије некога времена кад цвијет и паша почне ударати натраг, пустиће пчелари своје лађице низ воду натраг неколико миља, па би се опет зауставили на неко вријеме и ту, да би и ту пашу употребили. Док не би опазили да и ту већ паша удара натраг. И тако би се пуштали низ воду и застајали на појединим мјестима док не би напошљетку стигли до Каира. Ту би у Каиру продали свој мед трговцима медарима. Почетком фебруара стизали би пчелари мисирски са својим лађицама у Каир. Дакле од свршетка октобра до почетка фебруара ишли би Мисирски пчелари дуж цијелога Мисира за пашом и тијем начином употребили би је потпуно. Тако су стари Мисирци пчеларили још у пређашњем вијеку, а данас је тамо пчеларење сасвијем пропало и затрвено. Пчеларење у Мисиру морало је у стара времена врло бујно цвјетати и особито пренашање кошница за пашом морало је бити тамо некад у највећем јеку. Да је у Мисиру и у најстарија времена бујно цвјетало пренашање кошница за пашом суди се отуда, што има и у Солоновим законима чланака, који говоре о пренашању кошница за пашом. А зна се да је Солон прије него што је Атињанима написао законе путовао по Мисиру да би се упознао са уредбама мисирским.

И у Грчкој је цвјетало пчеларење у најстарија времена.

Грчки мед са брда Химета познат је као најљепши и најфинији мед и Грци га испоређиваху са нектаром и амброзијом, што су Богови њихови пили и јели. Шест стотина година прије Христа спомиње се наредба у законима Соломоновим о пренашању кошница за пашом. Ахајци су пренашали своје кошнице за пашом на пољане плодне и на тијем пољанама морали су пчелињаци појединих пчелара бити удаљени један од другог 300 стопа, Тако је гласио један чланак из закона Свлонових. Осим тога Грци су пренашали своје кошнице и на острво Евбеју и на острва цикладека. Па и стари Римљани пренашали су своје кошнице за пашом. Највише су их пренашали на Сицилију, гдје је особита бујна паша око вароши Хибле. Пренашали су своје кошнице ноћу. Носили су их људи на носилима или лађом.

Српски пчелар Лазар Поповић.

(Свршетак.)

Аврам Максимовић има потпуно право што је рекао о тим магазинима и да се читаоци увјере о том, навешћу ријечи Фогла, једнога од највећих и славних пчелара живих: *Durch die widersinnige magazinmässige Behandlung brachte Christ den Stock in üblen Ruf* (*Die Honigbiene v. F. W. Vogel* стр. 91.). Аврам је Максимовић својег „Пчелара“ с разумијевањем написао и оно је препоручивао само, о чему је био потпуно увјерен да ће бити од користи српским пчеларима. Тако је препоручивао народу просте кошнице, а Христове магацине није, јер имају доста рђавих страна, а најгоре је што с њима не ће умјети сваки пчеларити, те онда не може бити користи него штете. Лазар је Поповић гледао кроз туђе наочаре на пчеларство и то кроз наочаре господара Марка Николића, „искрена и оштроумна мужа,“ па зато је тако и писао. Он је једно љето гледао на пчелињаку споменутога Марка Николића, како се ради око пчела, па је већ мислио да он све то потпуно зна и да се већ може против Аврама Максимовића писати. Али се љуто преварио. Аврам је Максимовић био српски најбољи и најискуснији пчелар својег времена. То се види отуда што се мишљење најбољег једног садашњег немачког пчелара слаже са његовим мишљењем о Христовим магазинима.

Није истина да је његов пчелар пун „баснословија“ а то ће рећи празновјерице. Аврам се Максимовић баш напротив бори у својем пчелару против празновјерице. Ево шта каже у својем „Пчелару“ о томе на стр. 71: Љубими пчелари! не вјерујте сујетним примјечанијам. Запста противу праве вјере согрјешили бисте, ако би ко около овог невиног домостројенија вашег, ко-

јего нибуд рода чародјејства творили. Не слушајте оне, који говоре, да је најбоље на дан свјатих 40 мученика пчеле износити. У петак пак износити да није добро; ибо такови или боље не знаду, или вас преварити намјеравају. Био понедјељник или петак, били мученици, или други свјати, у један или други ден, само ако је пријатно и угодно време, слободно изнесите и пуштајте пчеле ваше; равним начином, кад видите да у јесен већ излазити не могу, затварајте, и на зимниште оставите. Што је год здравому разуму, и святому Евангелскому закону противно, не вјерујте. Ако вам ко рекне: овако је и досад рађено, овако су и оци наши чинили, пак су добро пролазили; многи су знали учинити, да им ројеви не побјегну, или да се врате; везали су чародјејне узлове, да им нитко у пчелник унити, или ако иниде, изити не може и пр: Кажите таквому, да су то само сујетне гаталице, и басне. Зашто сад такве мајсторије ткогод не зна? или зашто такове у присуствију разумнаго пчелара не догоде се? може гди који чудеса около пчела производити, но не иначе развје теченијем јестественим.“ Из тога се види да Лазар Поповић није имао право што се подигао против „пчелара“ Аврама Максимовића. У осталом је „Предсловје“ Лазара Поповића пуно добре воље за економски напредак и жарке љубави према „Љубезном роду српском,“ чим се одликују и сви наши стари српски књижевници. Напошљетку вриједно је још из „Предсловја“ забиљежити ово: „А ми се сад поносимо сваким изобилјем, које уживамо, особито пак који смо доживили слободна пуна блага и правде императора и краља нашег славног Франца I-га времена, под којегла владањем мир и тишина царствује, све савршенству спеша, и свака се заслуга полезна богато награђива.“ Па даље вели ово: „Кроме велика добитка од воска и меда, који сваки од свог кованлука изобилно и богато добива, к томе не само даје Њиово Величество цар и краљ наш милостиви порцију (или као што у провинцијалу десетак дају) благовољно отпустити, него још за веће побуђење и успевање кошница свакој кући у крајини, која 40. кошница за пресад има и у пролеће покаже, плаћа 10 фор., за 60—15 фор., за 80—20 фор., а за 100—25 фор. и које се од доотка крајинска или из царске касе прима.“ То је све што је вриједно било забиљежити из „Предсловја“ Лазара Поповића и ја се радујем да је баш на мене пао ждријеб да сам изнио то неколико ријечи о човјеку, који се бринуо за благостање српскога рода препоручујући из све душе и из свега срца свога својем роду српском вриједну и неуморну пчелу и казујући му какво велико благо лежи у тој неуморној пчелици само кад се паметно ради око ње. Славни немачки пчелар Берлепш, а и сви пчелари књижевници кажу да су сви пчелари поштени, честити, ваљани и вриједни људи, па зато се радујем што сам племениту душу Лазара Поповића спасао од заборава, који је за кратко вријеме тако

силно zavolio pčelu da ju je iz svega srca svome rodu srpskom preporučivao, koja „da je izgled preмили u budućnost, najvećega uspeha i savršenstva prepolaznog pčelovodstva.“ Pčela obla-gorožava dušu onomu, koji oko ње radi. Ne može pčelar ra-diti oko pčela na da ne види њим neumoran rad na da ne види u њиној заједници државној дивљу слогу, гдје неограничена љу-бав влада према домовини међу свима члановима, гдје чланови не знају за себе него само за државну заједницу, речју, којима је Бог устав написао, који траје милијонима година непромије-њен, недирнут, јер је савршен, а савршен је зато, јер је од њега од Бога. Све то утече на душу и срце пчеларево, па зато се и радујем што сам то неколико ријечи могао казати о Лазару Поповићу, који је тежио за тим да својем српском роду пчелар-ством материјалне користи донесе и да му њим душу и срце облагороди.

Карловци, 25. маја 1896.

Јован Живановић.

К њ и ж е в н о с т

Пчеларска библијотека I. свезак: „На осовини роди мед“ на-писао Јован Живановић. У Ср. Карловцима српска ман. штампарија. 1896. Цијена 15 новч., стр. 19. — Ову библијотеку покренуемо у најбољој намери и жељи да се пчеларство што боље и што брже по-диже у народу нашем.

За ову библијотеку бираће се најпрактичније ствари које због своје опширности не би могле излазити у „Српском Пчелару“.

Овај први свезак поред своје лене садржине има и 6 лепих слика. У овом броју доносимо један одломак из ове књижице са је-дном сликом. Дело Живановићево не треба туђе препоруке.

Да можемо и на овај начин напредовати треба да се сви пче-лари заузму, да ове књижице што више у народ уђу. *Одг. уредник.*

— Српски в. кикиндски илустровани календар за год. 1897. донио је из пчеларства 1.) О користи пчеларења. 2.) Разлика у пче-ларењу између старог и новог доба. 3.) С каквом кошницом да пчеларимо. Те је чланчиће написао вриједни учитељ и пчелар Мили-воје Чудомировић с цуно љубављу према вриједној пчели и веома одушевљено за подизање рационалнога пчеларства. Писац је кон-струјисао и кошницу усправљену Ђерзонку, која има два реда оквира. Горњи ред отвара се одозго и јесте медиште, а доњи се отвара са стране као и Албертијева кошница и у њему је плодиште. Кошница је добро конструјисана, само се — као што и сам г. Чудомировић признаје — потроши при радњи око ње доста времена и труда.

— Домоводство и радиност написао Димитрије Чобић. Карловци 1858. У тој књижици имају и четири листића о „пчеловодству“. Ову књижицу нијесмо имали, те је нијесмо могли ни споменути у својој

књизи „Српски Пчелар“, зато сад то биљежимо овдје, да се зна све што је гдје писано о пчеларству код нас Срба.

— Školski vrt. List za promicanje školskoga vrtlarstva, pčelarstva i svilarstva, odgovorni urednik Oton Šrabec. Zagreb 1896. У овом је листу достојно заступљено и пчеларство у прошлој години. Особито се одликује својим чланцима Квирин Броз, а уз њега и Ст. Холик.

П а б и р ц и

Пчеларско воћарска задруга у Београду у корист распростирања рационалног пчеларства у Краљевини Србији а одобрењем министра народне привреде остварила је ове године дивну замисао. 22. фебруара 1897. биће извлачење **срећака исте задруге. *Срећака има 5000 и свака добива!* Свака срећка стоји 1 динар.**

Згодитци су:

Главни згодитак	5 ком. кошнице	Ђерзонов. пуних с пчелама и медом;
1	3	” ” ” ” ” ” ” ”
1	2	” ” ” ” ” ” ” ”
15	по 1	” ” ” ” ” ” ” ”
75 згодитака	по 1	” ” ” ” ” ” ” ” празних рамовима;
50	”	у алатима пчеларским и воћарским;
1 згодитак	флаша меда од 5 килограма;	
1	”	” ” ” 4 ”
1	”	” ” ” 3 ”
50 згодитака	по 1 рам пун меда у саћу;	
25	”	Пчелара књига од господ. Јована Живановића;
25	”	” ” ” ” ” ” ” ” Св. Гавриловића;
15	”	Тежак Годишњак (комплект.);
1 згодитак	Флаша меда од 2 килограма;	
25	”	” ” ” ” 1 ”
50	”	” ” ” ” 1/2 ”
1000	”	” ” ” ” 1/4 ”
100	”	књига каламљење винове лозе;
3000	”	Пчеларство од г. Ив. Маширевића;
563	”	разних књига о воћарству.

Извлачење у стану Управе држ. Класне Лутрије. По вучењу Управа објавиће издавање згодитака.

Сваки пчелар и пријатељ пчеларства не сме пропустити ову прилику да не потпомогне узимањем бар једне срећке ово подuzeће. Срећке се могу добити или од пч. воћарске задруге или преко уредништва овог листа.

Честитамо овој племенитој задрузи на овој замисли желећи јој много успеха како у сваком тако и овом подuzeћу.

Иван Плавић, хрватски пчелар умро је 27. априла 1896., а родио се у Петроварадину 13. дек. 1824. год. Написао је књигу о пчеларству са натписом „Novi sustav gospodarstvenoga pčelarstva“. Mitrovica 1891. и конструјисао је кошницу под именом „Расколџка“. То је проста кошница од дасака, која се уздуж на сриједи могла

раставити, те се лако могло од ње правити ројеви кад се на пуну половину дода празна половина. Покојни Иван Плавшић био је противник кошници Берзонци са покретним саћем, иначе је био интеллигентан пчелар, као што се то види из његове књиге „Novi sustav gospodarstvenoga pčelarstva“. Лака му црна земљица!

— **Барон Бела Амбрози, један од најзнаменитијих мађарских пчелара**, издао је књигу с натписом „Пчела“, у којој се држи Мецгерове ипозезе што се тиче оплођавања матице. По нашем мишљењу та ипозеза нема никаквога смисла.

— **Dr. Лангер доказује да није отров пчелињи то исто што је и мравиња киселина**. Он је многе покушаје чинио са убодима пчелињим на људима и животињама и вели да се други знаци на људима и животињама појављују од убода пчелињих, а други опет од мравиње киселине, кад се уштрца.

— **Задруга пчеларска у Швајцарској има хиљаду чланова и 72 филијале**, има 25 пчеларских штација и 72 курса држана су за пчеларе.

— **Старо саће у оквирима прије него што ћемо га метнути у кошницу**, треба га метнути у воду да престоји у води преко ноћ, па онда га треба осушити и кад се осуши, онда се може метнути у кошницу за појачавање. Тијем је што је саће лежало у води, очишћено од којечега.

— **У нашој домовини Хрватској и Славонији било је године 1895. уз основне школе 1.075 вртова**, а 320 пчелињака са 2.765 кошница. Чујемо да и сремско-карловачка општина озбиљно намјерава да подигне школски врт са пчелињаком. Видјећемо.

— **Управа вароши Београда забранила је прављење и продају нечистих воштаних свећа**.

— **Колико потроше пчеле хране преко зиме? По дугом искуству израчунао је да пчеле у једној кошници потроше хране у октобру 2 kg, у новембру $\frac{1}{2}$, у децембру $\frac{1}{2}$, у јануару 1, у фебруару 1, у марту $1\frac{1}{2}$ —2 и у априлу 2—3 kg.**

Власници Јован Живановић и Иван Маширевић.

Претилата, огласи, рекламације, рукописи и све што се тиче уредништва шаље се уредништву „Српског Пчелара“ у Ср. Карловце.

Претилату за Србију прима Пчеларско-воћарска задруга у Београду.

За огласе и објаве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 нов. — Неплаћена писма се не примају. — Рукописи се не враћају.

Штампа Српске Манастирске Штампарнице.